

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **A. H.**, proti žalované: **Státní volební komise**, se sídlem Praha 4, nám. Hrdinů 1634/4, o neplatnosti volby všech kandidátů, o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze 17. 3. 2014, č. j. 63 A 2/2014 - 10,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší správní soud dne 28. 11. 2013 pod č. j. Vol 136/2013-49 odmítl návrh žalobce, (dále též „*stěžovatele*“) na vyslovení neplatnosti volby všech kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve volbách konaných ve dnech 25. 10. 2013 a 26. 10. 2013.

Stěžovatel následně podal proti uvedenému usnesení Nejvyššího správního soudu žalobu pro zmatečnost, kterou Krajský soud v Brně usnesením ze dne 17. 3. 2013, č. j. 63 A 2/2014 - 10 odmítl. Krajský soud v odůvodnění konstatoval, že předmětem řízení před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. Vol 136/2013 byl stěžovatelův návrh na vyslovení neplatnosti volby kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Šlo tedy o návrh podle § 87 odst. 1 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, ve spojení s § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Podle § 88 odst. 2 zákona o volbách je k řízení příslušný Nejvyšší správní soud, proti jehož rozhodnutí ve věcech volebních nejsou přípustné žádné opravné prostředky. V úvahu tedy nepřipadají ani opravné prostředky zakotvené v soudním řádu správním a vzhledem k pravomocem soudů v občanském soudním řádu nelze aplikovat ani opravné prostředky stanovené pro občanské soudní řízení.

Krajský soud v Brně dne 26. 5. 2014 předložil Nejvyššímu správnímu soudu podání stěžovatele označené jako „*správní žaloba podle § 65 odst. 1 s. ř. s.*“, kterým stěžovatel napadl usnesení Krajského soudu v Brně ze 17. 3. 2014, č. j. 63 A 2/2014 - 10. Krajský soud v předkládací zprávě uvedl, že podle obsahu jde u stěžovatelova podání o kasační stížnost a podotkl, že proti stejnému usnesení stěžovatel kasační stížnost již podal; věc je u Nejvyššího správního soudu vedena pod sp. zn. 1 As 47/2014.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal splnění podmínek řízení a eventuální překážky bránící projednání věci.

Nejvyšší správní soud předně ověřil, že usnesením z 30. 4. 2014, č. j. 1 As 47/2014 - 18, odmítl kasační stížnost stěžovatele proti usnesení Krajského soudu v Brně ze 17. 3. 2014, č. j. 63 A 2/2014 - 10. Nejvyšší správní soud v tomto usnesení shrnul, že stěžovatel podal kasační stížnost, která ve věcech volebních není přípustná, a dále vyložil důvody této nepřipustnosti. Jakákoliv kasační stížnost ve věcech volebních tedy nemůže být procesně úspěšná.

Z bodu II. podání stěžovatele z 19. 5. 2014 je seznatelné, že jím stěžovatel napadá usnesení Krajského soudu v Brně ze 17. 3. 2014, č. j. 63 A 2/2014 - 10; v dalších částech podání stěžovatel blíže rozvádí důvody tohoto podání. Z bodu V. je rovněž zřejmé, že stěžovatel se výslovně domáhá zrušení usnesení Krajského soudu v Brně ze 17. 3. 2014, č. j. 63 A 2/2014 - 10. Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil s názorem Krajského soudu v Brně, že podle obsahu je podání z 19. 5. 2014 nazvané jako „*správní žaloba podle § 65 odst. 1 s. ř. s.*“ kasační stížností.

Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatel tedy vůči témuž usnesení krajského soudu uplatnil s mírným časovým odstupem dvě samostatné kasační stížnosti, jimiž nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že proti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech volebních nelze podat žalobu pro zmatečnost.

Dříve zahájené řízení již bylo pravomocně skončeno usnesením Nejvyššího správního soudu o odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřipustnost ve věcech volebních. Jakkoli stěžovatel podání z 19. 5. 2014 označil jako „*Správní žaloba podle § 65 odst. 1 s. ř. s.*“ a pozměnil formulaci svých námitek, jedná se podle názoru Nejvyššího správního soudu o totožnou kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud uvážil o kasační stížnosti stěžovatele shodně, jak to učinil již ve věci vedené pod sp. zn. 1 As 47/2014 a přijal shodné závěry, na které v dalším poukazuje.

Nejvyšší správní soud konstatoval již v usnesení ze dne 18. 4. 2006, č. j. Vol 1/2006 - 32, www.nssoud.cz, že ustanovení § 104 odst. 1 s. ř. s. je nutno vyložit v souladu se systematickou soudního řádu správního i za použití gramatického a teleologického výkladu tak, že kasační stížnost je nepřipustná ve všech volebních věcech upravených v dílu IV. hlavy II. s. ř. s., označeném jako „Soudnictví ve věcech volebních a ve věcech místního referenda“, tedy kromě jiného i v řízeních o návrhu na neplatnost voleb upravených v § 90 s. ř. s. Všechna řízení upravená v ustanoveních § 88 až § 91 s. ř. s. dílu IV. hlavy II. s. ř. s. se totiž týkají voleb a jejich výsledků a jde v nich o ochranu subjektivních politických práv voličů, politických stran, kandidátů a zvolených členů zastupitelských orgánů. U všech těchto řízení měl zákonodárce za to, že je nutno, aby v nich bylo rozhodováno velmi rychle (i proto ve všech případech k rozhodnutí stanovil lhůty počítané ve dnech – viz § 88 odst. 3 s. ř. s., § 89 odst. 5 s. ř. s., § 90 odst. 3 s. ř. s., § 91 odst. 3 s. ř. s.), takže dospěl k závěru, že není žádoucí u žádného z nich připustit opravný prostředek v podobě kasační stížnosti. Proto zákonodárce v ustanovení § 104 odst. 1 s. ř. s. při vymezení okruhu řízení, u nichž je kasační stížnost podle tohoto ustanovení nepřipustná, volil generelní odkaz na označení užití v nadpise dílu IV. hlavy II. s. ř. s., neboť jeho záměrem bylo vyloučit tento opravný prostředek ve všech volebních řízeních v tomto dílu upravených, a to jak proti rozhodnutím ve věci samé (meritorním), tak proti rozhodnutím, jež končí řízení ve věci jinak než meritorně, resp. i proti rozhodnutím svojí povahou doprovodným, pomocným a servisním (např. rozhodnutí o návrhu účastníka řízení ve věcech volebních na ustanovení zástupce).

pokračování

Skutečnost, že proti rozhodnutím krajského soudu ve věcech volebních není přípustný mimořádný opravný prostředek (kasační stížnost), nelze považovat za protiústavní, a to ani ve světle právního názoru vyjádřeného v nálezů Ústavního soudu ze dne 27. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99 (zveřejněn pod č. 96 ve sv. 22 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu a pod č. 276/2001 Sb.). Ústavní soud zde uvedl, že Ústava ani Listina víceúpravné soudnictví (a mezi ním ani soudnictví správní) jako základní právo negarantuje a takové právo nelze odvodit ani z mezinárodních smluv; čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.) zajišťuje právo na minimálně jedno opravné řízení před soudem vyššího stupně pouze v závažnějších trestních věcech a totéž právo v trestním řízení poskytuje odsouzenému čl. 14 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (vyhlášen pod č. 120/1976 Sb.). Na druhé straně podle Ústavního soudu však nemůže být sporu o tom, že požadavek na vytvoření mechanismu sjednocení judikatury (byť třeba jen formou kasační stížnosti či jiného mimořádného opravného prostředku) vyplývá z požadavků kladených na stát, který sám sebe definuje jako stát právní. Neexistence takového mechanismu ve svých důsledcích pak podle Ústavního soudu za předchozí úpravy správního soudnictví vedla též k nedostatečnému tlaku na kultivaci veřejné správy jako celku a k pocitům orgánů této správy, mnohdy oprávněným, že jsou vystaveny soudní kontrole, která postrádá sjednocující funkci. Kromě toho absence jakéhokoliv prostředku sjednocování judikatury správních soudů vedla k tomu, že se do role "sjednocovatele", v rozporu se svým postavením, dostával Ústavní soud. Tento stav vytvářel podle Ústavního soudu zásadní nerovnost mezi právníky a fyzickými osobami na straně jedné a správními úřady, neboť stát neměl žádný prostředek, aby se bránil proti někdy diametrálně odlišnému rozhodování správních soudů. Jinak řečeno, exekutiva neměla podle Ústavního soudu možnost vyvolat posouzení správní judikatury vrcholným orgánem moci soudní, měla-li za to, že odporuje zákonu.

V případě soudnictví ve věcech volebních se požadavek na to, aby existovaly účinné mechanismy sjednocování judikatury v podobě opravných prostředků, střetává s požadavkem na rychlost rozhodování v těchto věcech, jenž je odůvodněn zájmem na tom, aby co nejdříve tj. maximálně v časovém horizontu dní či týdnů, bylo nepochybné a právně nezpochybnitelné, jaké je složení volených orgánů vykonávajících veřejnou moc; jen tak lze zabránit pochybnostem o jejich legitimitě. Druhý z uvedených požadavků, tedy požadavek rychlosti soudního rozhodování, v daném případě má podle názoru Nejvyššího správního soudu přednost, a proto nelze považovat za protiústavní, pokud zákonodárce ve specifickém případě řízení ve věcech volebních, jež svojí četností patří ke spíše méně častým řízením před správními soudy, přípustnost kasační stížnosti vyloučil. Zásadním argumentem ve prospěch tohoto závěru je ostatně i skutečnost, že i za situace, kdy přípustnost kasační stížnosti je ve věcech volebních zákonem vyloučena, existuje podle nové úpravy správního soudnictví sjednocovací mechanismus, který může, a to dostatečně účinně, žádoucí jednoty judikatury i v těchto věcech docílit. Takovým mechanismem je možnost zaujetí stanoviska podle ustanovení § 19 s. ř. s., která – právě vzhledem k relativní vzácnosti a jisté výjimečnosti řízení ve věcech volebních – k zajištění žádoucí jednoty a správnosti správní judikatury v těchto věcech zcela postačuje.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že usnesením krajského soudu byl odmítnut návrh stěžovatele (označený jako žaloba pro zmatečnost), jímž zpochybňoval zákonnost rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 136/2013 - 49 vydaného v řízení o návrhu na neplatnost voleb podle § 90 s. ř. s.

Kasační stížnost ve věcech volebních je však (z výše vyložených důvodů) nepřijatelná, proto ji Nejvyšší správní soud podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 104 odst. 1 s. ř. s. a § 120 s. ř. s. odmítl.

K tomuto postupu Nejvyšší správní soud přistoupil, přestože nebyl zaplacen soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti a stěžovatel v řízení o ní nebyl zastoupen advokátem. Vzhledem ke zřejmé nepřipustnosti kasační stížnosti a procesní historii by totiž jakýkoliv jiný postup byl zcela bezúčelný, formalistický, v příkrém rozporu se zásadou procesní ekonomie a nemohl by vést k ochraně práv stěžovatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2008, č. j. 8 As 16/2008 - 244, nebo usnesení ze dne 24. 10. 2011, č. j. 8 Afs 54/2011 - 39, www.nssoud.cz; přiměřeně např. i usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 631/05 ze dne 8. 3. 2006, <http://nalus.usoud.cz>).

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s, podle nějž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 11. června 2014

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu